

Поняття ризиків підприємницької діяльності

Ризик у підприємстві

1. – це небезпека втрати повністю або частково ресурсів або доходів.
2. – це ймовірність того, що підприємство зазнає збитків або втрат, якщо намічений захід (управлінське рішення) не здійсниться, а також якщо були допущені прорахунки або помилки в прийнятті управлінських рішень

Функції ризику

- 1). регулююча;
- 2). захисна;
- 3). компенсуюча.

1. Регулююча функція ризику

Має суперечливий характер і може виступати у двох формах:

а). конструктивний аспект, який полягає в дослідженні джерел ризику при проектуванні операцій та систем, конструюванні спеціальних пристроїв, операцій, форм угод, що виключають або знижують можливі наслідки ризику як негативного відхилення;

б). деструктивний аспект, який проявляється в тому, що реалізація рішень з недослідженим або необґрунтованим ризиком може призводити до реалізації об'єктів або операцій, які відносяться до авантюрних, волюнтаристських.

2. Захисна функція ризику

Має два аспекти:

- 1). історико-генетичний аспект** полягає в тому, що юридичні та фізичні особи змушені шукати засоби й форми захисту від небажаної реалізації ризику;
- 2). соціально-правовий аспект** полягає в об'єктивній необхідності законодавчого закріплення поняття "правомірність ризику", правового регулювання страхової діяльності.

3. Компенсуюча функція ризикy

Компенсуюча функція ризику може забезпечити компенсуючий ефект (позитивна компенсація), тобто додатковим порівняно з плановим прибутком у разі сприятливого результату (реалізації шансу).

Основні характеристики ризикy

- **Об'єкт ризику** – це економічна система, ефективність та умови функціонування якої наперед точно не відомі.
- **Суб'єкт ризику** – це особа (індивід чи колектив), яка зацікавлена результатом керування об'єктом ризику і має компетенцію приймати рішення щодо об'єктів ризику.
- **Джерела ризику** – це чинники (явища або процеси), які спричиняють невизначеність або конфліктність результатів.

Причини, що зумовлюють підприємницький ризик

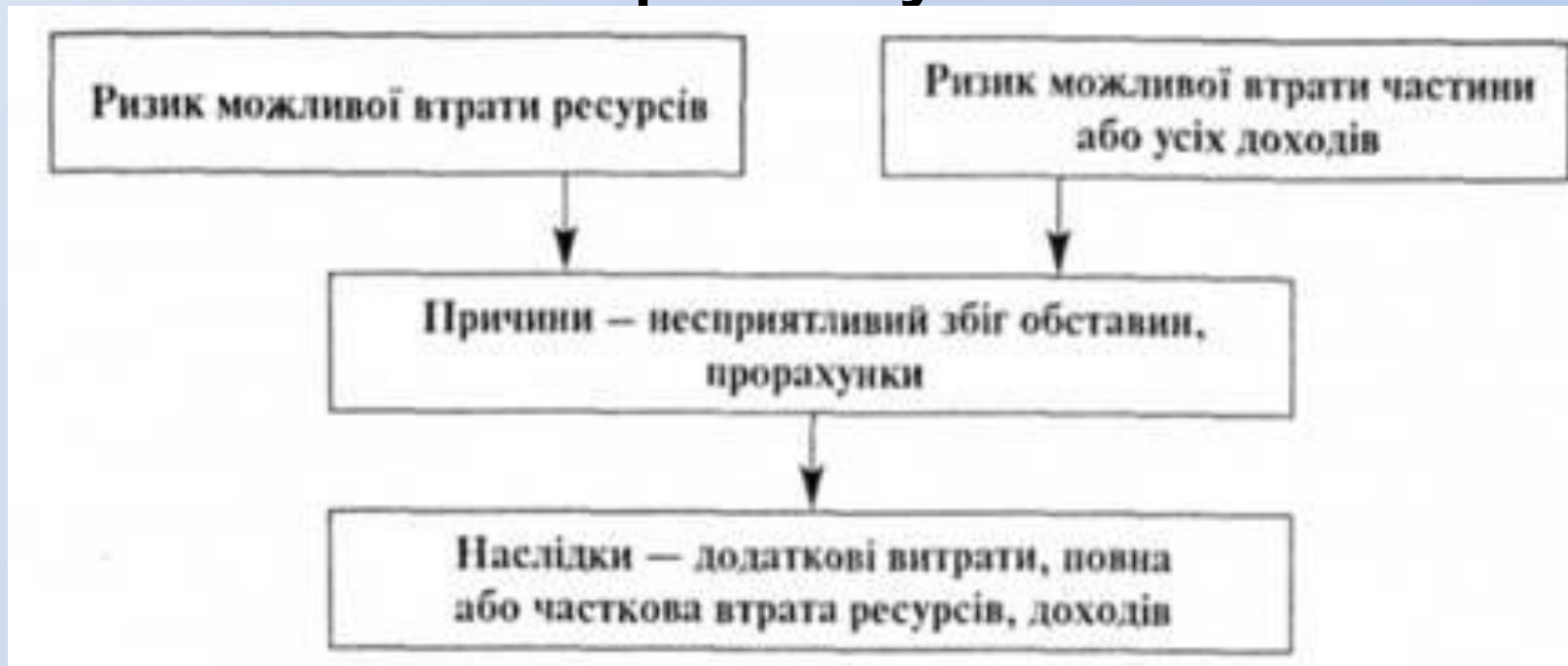
внутрішні:

- - недоліки у системі управління;
- - недоліки організації процесу виробництва.

зовнішні:

- - поведінка контрагентів;
- - похибки у визначенні попиту;
- - природно-кліматичні умови;
- - зміни ринкової кон'юнктури;
- - зміни економічних факторів;
- - політичні.

Структура підприємницького ризику

Ризик пов'язується з можливою втратою доходів або їх недоодержанням порівняно з очікуваним результатом. Як правило, втрата або недоотримання доходів знаходяться в прямій залежності від раціонального використання ресурсів.

Основні види підприємницького ризику:

1. виробничий;
2. матеріально-технічний;
3. постачальницько-збутовий ризик
4. інвестиційний;
5. кредитний;
6. валютний;
7. ризик упущеної фінансової вигоди;
8. управлінський;
9. маркетинговий;
10. економіко-правовий.

Виробничий ризик

— ризик, безпосередньо пов'язаний з процесом виробничої діяльності, зокрема з можливістю аварій, технічних неполадок тощо.

Матеріально-технічний ризик

— ризик, пов'язаний з недостатнім або низьким рівнем матеріально-технічної бази підприємства, яка може не забезпечити випуск високоякісної конкурентоспроможної продукції.

Постачальницько-збутовий ризик

— ризик, зумовлений постачанням неякісних матеріалів, комплектуючих виробів або зривом чи зміною умов укладених договорів і своєчасної поставки; несвоєчасним постачанням товарів споживачу, їх недостатньою якістю, несвоєчасним наданням післяпродажних послуг та ін.

Інвестиційний ризик

— ризик, зумовлений порушенням матеріально-речової структури інвестицій, несвоєчасною виплатою здійснених капіталовкладень, незбалансованістю прямих (забезпечують володіння контрольним пакетом акцій) і портфельних (такого володіння не забезпечують) інвестицій та ін.

Кредитний ризик

— ризик, пов'язаний з небезпекою неповернення, часткового або несвоєчасного повернення кредитів.

Валютний ризик

— ризик, зумовлений непередбаченою зміною курсів іноземних валют, а також курсу національної валюти.

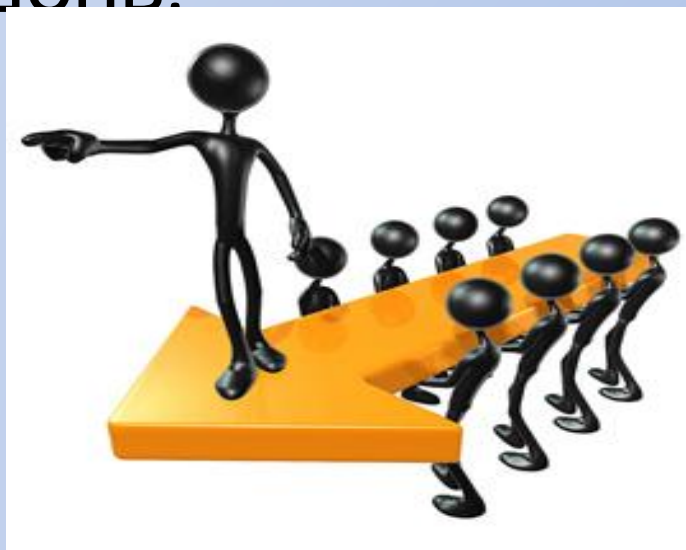
Ризик упущеної фінансової ВИГОДИ

- це ризик настання непрямого (побічного) фінансового збитку (неодержаний прибуток) в результаті нездійснення якого-небудь заходу (наприклад, страхування) чи зупинки господарської діяльності.

Управлінський ризик

— ризик, пов'язаний з нераціональним характером прийнятих менеджерами різних ланок (особливо вищої ланки — президентами, віце-президентами компаній) рішень.

Маркетинговий ризик

— ризик, спричинений неточними прогнозуваннями обсягів досліджуваного ринку.

Економіко-правовий ризик

— ризик, зумовлений змінами в законодавстві (або його недосконалістю) щодо економічної діяльності, неправильним застосуванням державою чинного законодавства тощо.

Види втрат у підприємницькій діяльності

Безпосередньо з категорією ризику пов'язані такі поняття як витрати, втрати й збитки. Види втрат у підприємницькій діяльності:

- 1). матеріальні;
- 2). трудові;
- 3). фінансові;
- 4). втрати часу;
- 5). спеціальні втрати.

1. Матеріальні втрати

– це додаткові затрати виробничих ресурсів непередбачені проектом або планом, або прямі втрати майна, продукції, енергії, тощо.

2. Трудові втрати

– це втрати робочого часу, які викликані випадками непередбачених обставин.

3. Фінансові втрати

- це прямий грошовий збиток пов'язаний з:
 - непередбаченими платежами (виплата штрафів, додаткових податків);
 - втратою грошових коштів;
 - недоотриманням коштів із передбачених джерел (при неповерненні боргів, зниження ринкових цін на продукцію, що реалізується;
 - не оплата покупцями реалізованої продукції);
 - макроекономічними змінами (інфляція, валютний курс, тощо).

4. Втрати часу

Втрати часу викликаються несвоєчасним прийняттям рішень, а також виникають коли процес реалізації таких рішень відбувається повільніше ніж це передбачалося.

5. Спеціальні втрати

– це втрати, які проявляються у вигляді нанесення збитків здоров'ю та життю людей, оточуючому середовищу, престижу підприємця, або внаслідок інших несприятливих соціальних і морально-психологічних наслідків

Дякую за увагу!